

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS RETSBOG

Den 5. april 2018 kl. 09:30 holdt Østre Landsret offentligt retsmøde i retsbygningen, Bredgade 42, København.

Som dommere fungerede landsdommerne Ole Dybdahl, Tine Vuust og Morten Christensen, førstnævnte som rettens formand.

Der foretoges fortsat hovedforhandling

24. afd. nr. B-3448-14:

1) Inge Genefke og Bent Sørensens Antitortur Støttefond

som mandatar for _____

2) _____

3) _____

4) _____

5) _____

6) _____

7) _____

8) _____

9) _____

10) _____

11) _____

12) _____

13) _____

14) _____

15) _____

16) Inge Genefke og Bent Sørensens Antitortur Støttefond

som mandatar for _____

17) _____

18) _____

19) _____

20) _____

21) _____

22) _____

23) _____

(advokat Christian F. Jensen, besk., for sagsøgerne 2 til 15 og 17 til 23,
og advokat Christian Harlang for så vidt angår sagsøgerne 1 og 16 samt
den del af sagen, hvori der ikke er dækning under den meddelte fri proces)
mod

Forsvarsministeriet

(advokat Peter Biering)

For sagsøgerne mødte advokat Christian Harlang og advokat Christian F. Jensen.

For sagsøgte mødte advokat Peter Biering. Med advokaten mødte tillige advokatfuldmægtigene Emil Wetendorff Nørgaard og Malthe Gade Jeppesen.

Sagsøger 14 var mødt. Som tolk for sagsøgeren mødte Allan El-Zayat.

Som vidne mødte Jesper Bentzen.

Der fremlagdes Værnsfælles Forsvarskommandos brev af 26. februar 2018 vedrørende ophævelse af vidnet Jesper Bentzens tavshedspligt med nærmere angivne begrænsninger. Retsformanden gennemgik indholdet af brevet og formanede vidnet behørigt på baggrund heraf.

Der blev under afhøringen af vidnet forevist uddrag af den tidligere under hovedforhandlingen afspillede dokumentarfilm "Bataljonen", episode 6.

Jesper Bentzen forklarede blandt andet, at han i dag er folkeskolelærer på Haderslev Realskole. På hold 4 var han under udsendelsen til Irak gruppefører 1 i panserinfanterikompaniets 3. deling. Personen med navneangivelsen "Jesper" på det foreviste klip om en IED fra

episode 6 den 22. oktober 2004 i dokumentarfilmen "Bataljonen" er ham. De var kørt ud for at afløse en anden gruppe, hvor en af gruppens biler blev ramt af en IED. Han havde kontakten tilbage til lejren. Der gik otte-ni minutter, indtil briterne ankom. De så nogle personer i et hus nær stedet, og det var en vanskelig vurdering, om de skulle skyde mod huset. Han besluttede ikke at åbne ild, da han så, at personen i huset var en ældre dame med en kost. Den danske reaktionsstyrke ankom og kørte de sårede væk. Briterne forblev på stedet. Efterfølgende ramte de atter en vejsidebombe. Episoden med vejsidebomber er den begivenhed, der står stærkest i hans erindring om udsendelsen. Vejsidebomber var i denne periode en del af trusselsbilledet.

På operation Green Desert var hans gruppe placeret i højre side af 3. deling ved Cyan 1, op imod 1. deling. De fungerede også som en slags reserve for de to øvrige grupper i delingen. På luftfotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 331, var hans gruppe placeret i det røde felt benævnt "3. deling". Han var kontaktleddet til 1. deling og kunne fra sin position se ned ad gyden til den ene side og over på moskeen til den anden. Det var mørkt, da der blev etableret ydre ring. Han havde ingen kontakt til irakerne, kun til den danske delingsfører. Efter at de havde etableret ydre ring, rykkede irakerne ind med deres køretøjer. Alle de irakiske soldater havde knæklys på, så man kunne genkende dem. Det var lige på grænsen til at blive lyst, så man kunne godt se, at der – da irakerne rykkede ind – kom en person ud på taget af et af husene med sort hætte uden knæklys. De overvejede, om de skulle skyde, men ventede lige lidt, hvorefter den pågældendes makker kom ud og identificerede ved hjælp af et knæklys personen på taget som en soldat. Han så irakiske styrker gå ind i huse- ne og komme ud igen, hvorefter de placerede nogle tilbageholdte op ad en mur.

Han så civile irakere, men ikke irakiske soldater, gå ind i moskeen. Han bad om forholds- ordre og fik at vide, at de bare skulle lade dem gå. Han så herefter også civile irakere komme ud af moskeen. Dem, der kom ud, lod de bare gå. Mønsteret var generelt, at iraker- ne ret hurtigt tilpassede sig og videreførte deres hverdagsliv, når danskerne var på opgave.

Han kan huske, at der blev skudt, og han så, at der kom en britisk soldat og en dansk MP'er løbende ud af gyden. Normalt er man meget opmærksom, når man rykker ind i et mål, men efterhånden som en operation skrider frem uden problemer, lader men geværet falde lidt ned og slapper mere af. Der blev affyret mere end et skud. Han gætter på, at skuddene blev affyret fra en AK-47. Efter skudepisoden steg deres opmærksomhed på ny, de gik på knæ og lagde geværet ved skulderen. Danskerne blev i ydre ring. 1. delings gruppefører rykke-

de måske en lille smule frem i forhold til ham selv, men der var ingen danskere, der gik ned i gyden. Der var ingen danskere, der deltog i skudepisoden. Han erindrer ikke, om der blev foretaget tilbageholdelser i forbindelse med skudepisoden. Han så tilbageholdte blive placeret ved husene, men om det var personer fra gyden eller husene, erindrer han ikke. Han så ikke nogen nikke en tilbageholdt en skalle, og det var heller ikke noget, han hørte om bagefter. Hvis nogen fra gruppen havde set det, ville de have talt om det.

På billedet i støttebilagssamlingens bind 2, side 144, ser man irakiske soldater. Han formoder, at dem med hjelme er fra det danske militærpoliti, og det er også deres bil, der ses holde foran. Han så den situation, der er afbilledet på fotoet, herunder så han de tilbageholdte ved porten. Han så dem blive placeret op ad muren, og der blev holdt øje med dem, men han så ingen slag eller spark mod de tilbageholdte.

Operation Green Desert forløb generelt fint, og det er hans indtryk, at de irakiske styrker udviste en professionel adfærd. Det, der står stærkest i hans erindring fra operationen, er situationen med personen på taget. De irakiske styrker forlod målet før danskerne. Han husker det som om, at tilbageholdte blev kørt væk på nogle gamle britiske eller amerikanske lastbiler, som de irakiske styrker havde fået. Han ved ikke, hvor mange tilbageholdte der blev kørt væk. De tilbageholdte blev kørt til Camp Chindit. Hans deling kørte også – som den eneste – til Camp Chindit, hvor de gjorde holdt udenfor. De fulgtes ikke med de irakiske lastbiler til Camp Chindit, og han har ikke set dem køre ind i lejren. De to andre delinger kørte tilbage til Shaiba Log Base. Han formoder, at de opholdt sig i en til to timer ved Camp Chindit. De skulle være klar til at eskortere lastbiler med tilbageholdte til Shaiba Log Base, men en sådan eskorte blev ikke iværksat med hjælp fra hans deling. De lastbiler, som irakerne havde transporteret tilbageholdte på, var ikke med, da 3. deling kørte tilbage til Shaiba Log Base. Han så ingen tilbageholdte hverken i Camp Chindit eller på Shaiba Log Base.

På billedet i støttebilagssamlingens bind 2, side 104, ses 3. gruppes PMV holde uden for Camp Chindit, der ses til højre i billedet. Billedet er taget fra 2. gruppes PMV. På billedet i støttebilagssamlingens bind 4, side 389, ses vidnet delingsfører. Camp Chindit ses inde til højre. Delingsføreren havde ikke hjelm på, hvilket viser, at trusselsniveauet på dette tidspunkt var lavt. På billedet i støttebilagssamlingens bind 4, side 390, ses 3. gruppes PMV holde inde i lejren, men han erindrer ikke situationen, for han sov på dette tidspunkt.

Han har ikke set irakiske styrker behandle tilbageholdte på andet end en ordentlig måde. Han ville have reageret, hvis han havde set en for hårdhændet behandling over for de tilbageholdte, der sad op ad muren, for han stod helt tæt på. Han så slet ikke noget i relation til fangebehandling under de irakiske styrkers transport af tilbageholdte.

Udspurgt af advokat Christian F. Jensen forklarede han, at han fra gyden hørte en kort byge af to til fire skud. Han vil mene, at der var tale om en handling fra én person. Han ville helt sikkert have erindret det, hvis han havde set en soldat nikke en tilbageholdt en skalle. Det ville have været en sådan afvigelse fra normalen, at han ville have lagt mærke til det. Under operationen var hans hovedfokus at sikre ydre ring. Han kan ikke sige, om MP'erne gik med irakerne ind i husene. Han mener, at det kun var irakerne, der gik ind, men kan ikke udelukke, at de danske MP'ere også gik med. Han så ingen irakere blive ført ud af moskeen og placeret op ad moskeen som forklaret af Fabio Mezzasalma. Det ville være mærkeligt, hvis det var foregået, uden at han havde lagt mærke til det, for han stod lige over for moskeen. Da han så civile irakere gå ind i moskeen, bad han om en forholdsordre om, hvad de skulle gøre, og han fik den besked, at de ikke skulle gøre noget. Herefter gik civile irakere ind og ud af moskeen, som de ville. Når han bad om forholdsordre, selvom moskeen ikke var en del af målet, var det fordi, at man i forbindelse med en anden episode i Irak havde erfaret, at der kunne være skjult våben i en moske. 3. deling kørte sammen med kompagniets øvrige delinger væk fra Cyan 1 og kørte herefter – som den eneste – til Camp Chindit. Forinden var irakerne kørt af sted med de tilbageholdte, så de kørte ikke sammen med irakerne. Han kan ikke huske, om irakerne også på et tidligere tidspunkt havde kørt tilbageholdte væk fra området.

På fotoet i forelæggelsesekstrakten, side 195, ses i midten af billedet en dansk soldat. Den grønne pickup er et irakisk køretøj. Der står irakiske soldater ved bilen. Afstanden på fotografiet mellem danske og irakiske styrker var ikke usædvanlig.

Danskerne støttede irakerne i forbindelse med valget, og hans gruppe fløj også ud med seks irakere i helikopter samt lavede ”joint patrols”, hvor de lærte irakerne at etablere checkpoints og kropsvisitere personer. Danskerne havde metaldetektorer til brug herfor, men det havde irakerne ikke. Hans gruppe havde fået at vide, at de først skulle vise irakerne, hvordan de skulle gøre, hvorefter man skulle observere, hvordan irakerne udførte opgaven. De havde kontakt med den samme irakiske deling i begyndelsen af udsendelsen, og den irakiske delingsfører var god at samarbejde med og lærte hurtigt af danskerne. Det var

altid ING, som han kørte patruljer med, og de var mere lærenemme end de irakiske politistyrker, som var under middel og mere egenrådige. TSU, som de mødte på større operationer, var vistnok en del af ING. TSU var med i operation Green Desert og fremstod som en specialstyrke med sigtemiddel på deres våben og mere ensartede uniformer end andre fra ING. De TSU-personer, han så, var meget ens klædt, hvorimod ING's uniformer var lidt mere rodede. Det lokale politis (IPS) uniformer bar præg af, at de tog på, hvad de selv syntes.

Han deltog i den missionsforberedende uddannelse med hold 4 fra april eller maj 2004. Der var kulturforedrag og et irakisk sprogkursus, hvor de lærte irakiske grundbegreber. De modtog også undervisning i soldatens kort. Under et foredrag i et auditorium blev spørgsmålet om tortur berørt, og det blev gjort klart og tydeligt, hvad danskerne skulle gøre, hvis de kom i en situation med tilbageholdte. Som udgangspunkt skulle briterne tage tilbageholdte, og på længere sigt skulle irakerne selv håndtere fanger. Undervisningen blev givet af en militærjuridisk rådgiver. Han erindrer ikke, om det var Kenneth Øhlenschläger Buhl. Det primære fokus var, hvad de danske soldater selv skulle gøre, og hvem der havde ansvaret for hvad. En af soldaterne spurgte, om man ikke måtte udsætte en iraker for hård behandling, hvis vedkommende vidste noget om vejsidebomber, og det blev klart svaret, at det måtte man ikke. Hommel-sagen kørte på det tidspunkt, men han erindrer ikke, om de hørte om klager fra irakiske fanger over behandlingen af dem. De fik at vide, at hvis de tog tilbageholdte, var det deres ansvar at følge op på, hvad der skete med de pågældende. Han vil tro, at det i så fald måtte være nogle andre end ham som gruppefører, der skulle følge op herpå. Han hverken så eller hørte noget om, at de irakiske styrker behandlede deres fanger hårdhændet. Det blev nævnt på et tidspunkt, at irakerne selv havde ansvaret, men at danskerne skulle gribe ind, hvis de så noget, som ikke var hensigtsmæssigt. Foreholdt Bjørn Lindevang Lassens forklaring for landsretten om, at ”de ikke gjorde sig nogen forestillinger om, at den nye irakiske regering ville indebære, at overgreb begået af irakiske styrker uden videre ville ophøre”, jf. retsbogen af 22. marts 2018, side 5, 1. afsnit, forklarede han, at sådanne refleksioner havde han ikke. Han erindrer heller ikke snak blandt de udsendte om overgreb som forklaret af Kenneth Øhlenschläger Buhl. Det var ikke hans indtryk fra hold 4. Han var ikke selv bekymret for, hvordan irakerne behandlede tilbageholdte, for han så ingen overgreb fra de irakere, han samarbejdede med.

Som vidne mødte Torben Brandt Egaa Stenz.

Der fremlagdes Værnsfælles Forsvarskommandos brev af 26. februar 2018 vedrørende ophævelse af vidnet Torben Brandt Egaa Stenz's tavshedspligt med nærmere angivne begrænsninger. Retsformanden gennemgik indholdet af brevet og formanede vidnet behørigt på baggrund heraf.

Torben Brandt Egaa Stenz forklarede, at han var gruppefører for 2. gruppe i Panserinfanterikompagniets 2. deling. Han er fortsat tjenestegørende i forsvaret.

Han erindrer ikke konkret befalingsudgivelsen til operation Green Desert. Hans opgave var at være en del af ydre ring ved Cyan 1. På luftfotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 331, stod han i det område, der er markeret med rødt som "2. deling". Hans gruppe var vistnok den midterste. Irakerne kørte frem til kanten af husene og havde opgaven med at gå ind i husene og gennemsøge dem for formentlig våben og søgte personer. Han mener, at ydre ring blev etableret, før irakerne kørte ind. De irakiske styrker, der var med, kom fra TSU og var en form for specialstyrker. Han så ingen danske MP'ere gå ind i husene, og heller ikke hans egne soldater gik med derind. Mens irakerne var i husene, fortsatte de danske soldater med at sikre indadtil og udadtil. Der blev taget nogle personer med ud fra husene og placeret på pickupper. Han så ingen blive slået eller sparket.

Foreholdt sagsøger 6's forklaring for landsretten om, at han blev slæbt ud af bebyggelsen, forklarede vidnet, at han ikke erindrer, at nogen blev slæbt ud. Han så heller ikke nogen blive slået eller sparket, således som sagsøgeren har forklaret, at han blev. Han kan heller ikke genkende, at en person skulle være blevet slået og slæbt afsted, mens de danske soldater stod lige ved siden af. Han erindrer ikke præcist, hvor længe de tilbageholdte var på stedet, inden de blev kørt væk, men han har ikke lagt mærke til, at en tilbageholdt skulle have siddet fra kl. 4.30 til kl. 10.30 på knæ med hænderne over hovedet. Han kan ikke huske at have set fanger blive kørt væk.

Der var ingen i hans gruppe, der havde et militært kamera, og han er ikke bekendt med, at nogen i hans deling skulle have medbragt et sådant kamera. Den, der står i tårnet på en PMV, skal sikre området med PMV'ens maskingevær og ville aldrig stå og filme. Han kan ikke udelukke, at nogen af soldaterne tog et billede med et privat kamera, men der blev ikke filmet med et militært kamera.

Han havde som gruppefører ikke nogen opgave i forhold til irakerne, og det havde hans deling heller ikke. Der var på hans niveau ingen kontakt til irakerne. Han gav dem ikke ordrer.

Han erindrer, at han på et tidspunkt hørte nogle skud, men de kom ikke fra hans område. Han husker det som få skud. Det var en kort episode, som hurtigt var overstået. Ellers var der intet bemærkelsesværdigt ved operationen. Han så ingen tilbageholdte blive mishandlet. Han erindrer ikke at have set noget under operationen, hvor de irakiske styrker gik over stregen.

Han må have set tilbageholdte blive kørt væk, men han erindrer ikke, hvornår det skete. De tilbageholdte sad på ladet af pickupper. Han formoder, at hans deling kørte tilbage til Shaiba Log Base. Han mener bestemt, at de ikke kørte sammen med irakerne. Han erindrer ikke, hvad han lavede, da han kom tilbage til lejren. Der skete således ikke noget ekstraordinært. Han vidste ikke, at de tilbageholdte blev screenet på Shaiba Log Base.

Udspurgt af advokat Christian F. Jensen forklarede han, at han ikke husker nogen danske MP'ere gå med irakerne ind i husene. Der var to til tre pickupper med cirka seks irakiske soldater på hver. Han formoder, at irakerne gik ind i næsten samtlige huse på den vejstrækning, hvor hans deling dannede ydre ring. Han husker ikke at have hørt om en episode, hvor en tilbageholdt skulle være blevet nikket en skalle.

Udsendelsen med hold 4 var hans første og eneste udsendelse til Irak. Man talte om fanger i sammenhæng med Abu Ghraib og Hommel-sagen, men han erindrer ikke drøftelser om specifikke hændelser, hvor irakere skulle have behandlet fanger dårligt.

Der kan kun være én person ad gangen i tårnet på en PMV. Det kræver plads at operere et maskingevær, og man kan ikke løse denne opgave, hvis der står to i tårnet.

På fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 338, ses en dansk PMV med en dansk soldat foran til venstre. Personen til højre for køretøjet er en irakisk soldat. På fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 335, ses også en person fra den irakiske sikkerhedsstyrke. Ingen i hans gruppe så således ud. Stedet på billedet ligner det område, som han stod i, og det kan godt passe, at det er taget på det sted, hvor den røde pil peger hen.

Inden udsendelsen deltog han i et kulturforedrag om irakiske forhold. Han erindrer ikke, om de blev undervist i irakernes behandling af fanger. De blev undervist i soldatens kort, og efter Hommel-sagen var der stort fokus på, hvordan danske soldater skulle behandle tilbageholdte. Det var ikke noget, der var relevant på hans niveau, for det ville blive håndteret længere oppe i systemet. Han har ikke hørt om, at nogen danskere skulle have taget fanger.

Advokat Christian Harlang protesterede på et tidspunkt under afhøringen af vidnet mod advokat Peter Bierings afhørings teknik. Retsformanden bemærkede hertil, at han stedse under hovedforhandlingen påser spørgsmålsstillingen fra begge sider med henblik på at sikre, at der ikke stilles utilbørlige spørgsmål.

Kl. 11.45 blev retten midlertidigt hævet.

Retten blev sat på ny kl. 12.45.

Advokat Christian F. Jensen gav tillige møde for advokat Christian Harlang.

Advokatfuldmægtig Malthé Gade Jeppesen havde forladt retsmødet.

Som vidne mødte Thomas Rasmussen.

Der fremlagdes Værnsfælles Forsvarskommandos brev af 26. februar 2018 vedrørende ophævelse af vidnet Thomas Rasmussens tavshedspligt med nærmere angivne begrænsninger. Retsformanden gennemgik indholdet af brevet og formanede vidnet behørigt på baggrund heraf.

Thomas Rasmussen forklarede blandt andet, at han i dag er MP-oversergent i forsvaret. På hold 4 var han sergent i militærpolitiet.

Han varetog under udsendelsen kontakten til politistationen i Al Qurnah, som han bistod med blandt andet træning af politifolk. Han deltog i operation Green Desert ved Cyan 1. ”MPPTR”, der er omtalt i døgnrapporten for den 24. og 25. november 2004, jf. tillægseks-traktens bind 1, side 453 ff., er en MP-patrulje. Det ses af døgnrapporten under ”0345”, at MP-teamet bestod af fire sergenter, at de skulle operere på Cyan 1, og at deres opgave var

karakteriseret som "House & Arrest". De skulle alene følge irakerne og mentorere og monitorere dem, hvilket indebar, at de skulle observere, om alt gik rigtigt til, og give dem råd og vejledning. Det lå heri, at de skulle skride ind, hvis irakerne ikke behandlede folk ordentligt. Han mindes ikke, at de kunne give irakerne ordrer. Efter Hommel-sagen var man meget opmærksom på ikke at foretage tilbageholdelser, og det skulle det danske militærpoliti heller ikke under denne operation, hvilket fremgår af Frago 284, Amendment 1 punkt 3.j, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 390.

Han kan ikke genkende området på loftfotografiet af Cyan 1 i støttebilagssamlingens bind 4, side 331, og han ved ikke, hvor han har været i området. Han erindrer ikke, om de gik sammen med irakerne ind i husene. Det er ham, der skrevet døgnrapportens afsnit under "Hændelser og dispositioner" fra kl. 11.30, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 455. Han erindrer ikke, hvad "SOCO" var, men det kunne godt være en "Scene of Crime Officer". Det er angivet, at vedkommende var fra brigaden ("BDE"), så det har givetvis været en brite. Ordren til irakerne var, at våben mv. skulle forblive ved husene, formentlig så man kunne tage billeder af dem. De danske MP'ere ville formentlig gerne have irakerne til at søge, og det var også en del af deres træning af dem. Han erindrer ikke noget fra selve search-fasen, herunder hvor tæt de gik på irakerne. På et tidspunkt kom han ind i en gård, hvor der var fundet en pistol skjult under en sten. Han har også forklaret herom til Forsvarets Auditørkorps, jf. rapport vedrørende afhøringen den 28. november 2012, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 672. Det var hverken ham selv eller andre danskere, der anholdt den pågældende. Det må derfor nok have været en britisk eller en irakisk soldat, der anholdt ham. Vedkommende blev hverken slået eller sparket eller på anden vis mishandlet. "DK ING" i døgnrapporten er det danske ingeniørteam, og "OMR" er en forkortelse for "området". Det overstregede navn er "Dennis Dyrup". Det fremgår af rapporten, at der på et tidspunkt blev affyret indtil flere skud i området. Efter skudepisoden løb ingeniørerne og TSU frem til stedet, hvorefter ingeniørerne kom uskadte tilbage sammen med MP'eren Dennis Dyrup Mogensen. Dennis var meget rystet, og han gik over til ham for at forsikre sig om, at han var ok. Han erindrer ikke, om nogen blev tilbageholdt i forbindelse med skudepisoden. Han tror ikke, at danskerne besvarede ilden.

De ville typisk have frigjort samtidig med panserinfanteristerne, hvis de var kørt sammen med dem til stedet. Han ved ikke, om der stadig var tilbageholdte på stedet, da de frigjorde. Han kan af det skrevne se, at de fra Cyan 1 kørte til Camp Chindit, men han erindrer det ikke. Han er i tvivl om, hvorvidt det anførte i auditørrapporten om, at "de måske var om-

kring en politistation for at aflevere fangen”, er korrekt. Det, han erindrer klarest fra operationen, er skudepisoden og fundet af pistolen i en gård.

Fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 373, siger ham ikke noget. På fotoet ses to danske militærpolitikøretøjer til højre. Det er irakere, der sidder på ladet af pickuppen til venstre i billedet. Det er formentlig danske soldater, der ses foran bilen sammen med irakere. Dem med brune og med blå jakker er irakere. Han ved ikke, om der er forskel på dem. Ved militærpolitiets køretøjer til højre ses en irakisk soldat og bagved en dansk MP'er. Ved bilens vindue står en person i britisk uniform, som godt kunne være den britiske ”SOCO”. Han ved ikke, hvorfor de var i Camp Chindit, og han husker ikke at have været der.

I døgnrapporten er nævnt en ”Sterling MP”, som er en engelsk maskinpistol fra Anden Verdenskrig. Han erindrer ikke, om irakerne anholdt 15 mænd som beskrevet sidst i afsnittet under ”11.30”, jf. tillægsekstraktens bilag 1, side 455. Hvis danske MP'ere havde anholdt nogen, ville han med sikkerhed have anført det i døgnrapporten på dette sted. Hvis han havde set overgreb på tilbageholdte, ville det også være noteret på dette sted. Når der ikke står noget herom, er det fordi, det ikke er sket. Han er nu i tvivl om, hvorvidt han med ”ING” mente de danske ingeniører. Det var nok snarere ”Iraqi National Guard”, der efter skudepisoden løb sammen med TSU frem til stedet.

Udspurgt af advokat Christian F. Jensen og forevist klip fra dokumentarfilmen ”James Steele: America's Mystery Man” fra minuttal 18:37-19:16, 19:32-19:42, 26:33-27:01 og 43:31-43:56 forklarede han, at han på ingen måde kan genkende billedet af, at irakiske styrker dengang skulle have anvendt systematisk tortur eller begået andre overgreb mod fanger. Han har således ikke overværet irakiske styrker udsætte tilbageholdte for tortur eller anden mishandling. Han har mange gange været på irakiske politistationer. De kom som regel uvarslet forbi for at hilse på politichefen på den pågældende station og tilbyde deres hjælp. De monitorerede og mentorerede de irakiske politistyrker, også om human behandling af fanger. Det var nødvendigt, fordi Irak tidligere havde været et diktatur. Han ved ikke, om politibetjentene også havde tjent under Saddam Hussein, men han formoder det. Der forgik i det hele taget en stor træningsindsats i Irak på den tid.

Han erindrer ikke at være blevet orienteret om, at der på hold 3 havde været klager fra fanger over behandlingen af dem. Han havde intet med TSU at gøre. TSU var en specialenhed inden for politistyrken i lighed med den amerikanske SWAT-styrke eller aktionsstyrken i

Danmark, men professionalism var på ingen måde den samme. TSU var også under træning.

Adspurgt af retten forklarede han, at den ”anden ordre”, der er nævnt i døgnrapporten, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 455, formentlig fremkom efter ønske fra militærpolitiet, der gerne ville have, at gerningsstedet forblev uberørt. Formentlig har der været sendt en forespørgsel om at lade tingene ligge op igennem systemet ad kommandovejen og derfra til irakerne. De våben, der er vist på fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 368-370, erindrer han ikke at have set.

Som vidne mødte Jesper Riber Kristensen.

Der fremlagdes Værnsfælles Forsvarskommandos brev af 26. februar 2018 vedrørende ophævelse af vidnet Jesper Riber Kristensens tavshedspligt med nærmere angivne begrænsninger. Retsformanden gennemgik indholdet af brevet og formanede vidnet behørigt på baggrund heraf.

Jesper Riber Kristensen forklarede blandt andet, at han under hold 4 var sergent i militærpolitiet.

Under operation Green Desert var han ved Cyan 1. Af Frago 284, Amendment 1, punkt 3.i. fremgår, at militærpolitiet skulle mentorere og monitorere irakerne, hvilket betød, at de stod i baggrunden og observerede, hvordan irakerne udførte deres opgave, og greb ind, hvis irakerne gjorde noget forkert. De skulle råde og vejlede, men han er ikke sikker på, at irakerne var forpligtet til at følge, hvad de sagde. I punkt 3.j. er der under overskriften ”Entering of houses” beskrevet det danske militærpolitis opgaver. ”ISF” er irakere. De danske MP’ere skulle efter befalingen ikke foretage arrestationer og gjorde det heller ikke under operationen eller under udsendelsen i det hele taget.

På fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 331, ser man målområdet. På et tidspunkt, hvor der blev skudt, opholdt han sig i gyden skråt over for moskeen, men han erindrer ikke, hvor han i øvrigt befandt sig under operationen.

Han erindrer ikke, hvad ”SOCO”, der er omtalt i døgnrapporten under afsnittet ”1130”, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 455, var. ”BDE” var den britiske brigade. Irakerne må have

fået ordre til at lade våbnene ligge, men han ved ikke af hvem. Han kan ikke forestille sig, at ordren blev givet ude på stedet, og han tror ikke, at den kom fra dansk side. Det er vigtigt, at man får fotodokumenteret fund af våben, inden de fjernes fra stedet. Det er sådan, man arbejder i det danske militærpoliti. Han har gennemlæst sin forklaring til Forsvarets Auditørkorps, jf. rapport af 20. november 2012, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 645 f., som han kan vedstå.

Han og Thomas Rasmussen skulle på et tidspunkt ind i en bygning. Han erindrer ikke hvorfor. Han husker tydeligt, at de kom ind i bygningen via taget, men han erindrer i øvrigt ikke nærmere herom. Han vil gå ud fra, at der var irakere med, men han husker det ikke. Det var irakerne selv, der stod for tilbageholdelse af personer. Han bekendt blev tilbageholdte ikke håndteret af danske styrker. Han så ingen overgreb mod tilbageholdte.

På et tidspunkt tidligt i operationen blev der skudt længere fremme i gyden. Det var mens, de var ved at sikre området. Der blev affyret 5-10 skud. Det virkede som om, en person havde stukket sit våben ud af et vindue og opportunistisk havde givet sig til at skyde. Da han hørte skuddene, løb han ind i gyden sammen med et par andre og søgte dækning bag en skraldespand. Han var bevæbnet med pistol og gevær og pegede ned ad gyden med geværet. En MP'er, der havde været med fremme, kom løbende tilbage ud ad gyden sammen med en til fire andre danskere, som han ikke nåede at se hvem var. De løb ud i det åbne område på vejen. Han kom også selv med ud. Han har senere læst, at irakerne selv rykkede ind, men han husker det ikke. Han ved ikke, om der blev foretaget tilbageholdelser i forbindelse med skudepisoden.

På fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 359, ses en engelsk MP'er sammen med en dansk MP'er. Han ved ikke, hvad den engelske MP'er lavede.

Han erindrer ikke, hvordan de frigjorde, men da de var underlagt Panserinfanterikompagniet, kan han ikke forestille sig andet, end at de kørte sammen med dem væk fra målet. Han husker ikke, hvor de kørte hen efter afslutningen af operationen ved Cyan 1, men han vil tro, at de returnerede direkte til Shaiba Log Base. Han har aldrig været i Camp Chindit. Han så ingen transport af tilbageholdte.

På fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 373, ses to danske køretøjer, og i hvert fald det ene er tilhører det danske militærpoliti. Personerne i venstre side med røde baretter er

TSU'ere, og der sidder endvidere en TSU'er på ladet af den bagerste pickup. Personerne i midten ser ud til at være iført danske uniformer. Manden med sort t-shirt under uniformen ved et af de danske køretøjer ligner en engelsk soldat. Han kan ikke genkende stedet på billedet.

I døgnrapporten under afsnittet "1130" står "DK ING" for de danske ingeniørtropper. Han erindrer ikke, hvad der blev konfiskeret under operationen.

Udspurgt af advokat Christian F. Jensen forklarede han, at han både før og efter udsendelsen med hold 4 var i Irak som livvagt på den danske ambassade i Bagdad, senest i 2006. Forevist klip fra dokumentarfilmen "James Steele: America's Mystery Man" fra minuttal 18:37-19:04, 19:32-19:51, 26:40-27:01 og 43:44-43:57 forklarede han, at han ikke hørte om overgreb på fanger, mens de var på hold 4. På rygtebasis hørte han om anvendelse af tortur under Saddam Hussein i forbindelse med afhøringer. Det var militærpolitiets opgave at højne det politimæssige grundniveau hos det irakiske politi. De skulle skride ind med råd og vejledning over for politifolk, som gik over stregen, og det gjaldt også behandlingen af fanger. Han erindrer dog ingen situationer, hvor det var nødvendigt at påtale irakernes behandling af fanger. Han husker ikke at have observeret tilbageholdte. Han erindrer heller ikke nogen information om tidligere fangeklager fra den periode, hvor hold 3 var udsendt til Irak. Han vil dog tro, at de blev orienteret herom. Han ved ikke, om de irakiske sikkerhedsstyrkers behandling af fanger indgik i den missionsforberedende uddannelse. Han kan ikke huske navnet på den eller de to politistationer, som han stod for kontakten til under hold 4. Han besøgte mange politistationer og så vist også nogle celler, men han kan ikke erindre noget om cellernes standard. Han så dog på et tidspunkt en fange i en af cellerne, som var en betjent, der var indsat efter en vagtforseelse. Han erindrer ikke nærmere om den pågældendes tilstand. Han husker ikke, om han har besøgt en facilitet benævnt Al-Shu'oon.

Han har afgivet forklaring til Forsvarets Auditørkorps, jf. rapporten herom i tillægsekstraktens bind 2, side 645 f. Det er rigtigt, at han forklarede om kamerahold, således som det fremgår af rapporten, men han erindrer ikke længere noget om den omtalte operation.

I forbindelse med skudepisoden løb han ind i gyden, men ikke langt ind. Det tog ham cirka 10 sekunder. Han så ikke, hvem der skød. Han ved ikke, hvorfor der var danske MP'ere i Camp Chindit. Han kan ikke genkende nogle af danskerne på fotografierne. TSU bar ofte

sorte masker, og det gjorde det lokale politi også. Han kan ikke huske, at danske styrker på noget tidspunkt håndterede fanger.

Adspurgt af retten forklarede han, at han ikke er sikker på, hvor mange danskere der kom ud fra gyden. Han vil tro, at det svarede til en gruppestørrelse, det vil sige seks til otte mand i alt, men det kan også have været færre. Han erindrer ikke, om han kravlede ned gennem taget før, under eller efter, at bygningen var blevet sikret, men de ville nok være gået igennem døren, hvis bygningen var blevet sikret forinden.

Som vidne mødte Sara Ringgaard.

Der fremlagdes Værnsfælles Forsvarskommandos brev af 26. februar 2018 vedrørende ophævelse af vidnet Sara Ringgaards tavshedspligt med nærmere angivne begrænsninger. Retsformanden gennemgik indholdet af brevet og formanede vidnet behørigt på baggrund heraf.

Advokat Peter Biering oplyste, at hans opmærksomhed var blevet henledt på, at sagsøger 14 har foretaget optagelser med sin mobiltelefon under retsmødet. Retsformanden indskærpede over for sagsøgeren, at der ikke må optages i retslokalet, og at mobiltelefoner skal være slukkede.

Sara Ringgaard forklarede blandt andet, at hun er uddannet socialrådgiver og arbejder som socialfaglig koordinator ved Borgercenter Børn og Unge på Nørrebro. På hold 4 var hun kontorhjælper efter at have aftjent værnepligt.

Hun deltog i operation Green Desert som female searcher som beskrevet i Frago 284, Amendment 1, punkt 3 b. Hun skulle som female searcher kropsvisitere kvinder og børn, men der blev ikke brug for hende i denne funktion under operation Green Desert.

På operationen var hun sammen med Bjørn Lindevang Lassen fra Panserinfanterikompaniet. Hun indgik som en del af ydre ring. På luftfotoet over Cyan 1, jf. støttebilagssamlingens bind 4, side 331, genkender hun moskeen, der ikke var en del af målet. Hun stod skråt over for moskeen til højre. På fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 350, ser man hende i forgrunden. Hun stod under operationen på dette sted og observerede ind mod husene. Hun så personer blive taget ud fra husene og sat ved husmurene, mens husene blev

gennemført. Det var primært irakerne, der gik ind i husene for at søge, men der kan også have været danskere med. MP'erne gik rundt sammen med irakerne, men hun kan ikke huske, om de var med inde i husene. Det er længe siden. Det var de irakiske styrker, der førte personerne ud af husene. På fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 357, ser man civile irakere til højre for døren. Hun husker det således, at tilbageholdte blev placeret til højre for døren, jf. tillige fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 348. Mens det var mørkt, var det i hvert fald koldt, og de civile fik da også på et tidspunkt tildelt nogle tæpper. Hun så ingen af de tilbageholdte blive slået eller sparket eller på anden måde blive mishandlet.

På et tidspunkt blev der skudt nede ad en lille gyde til højre for hende. Der var tale om flere skud, en salve. De danske MP'ere og irakerne løb tilbage ud ad gyden og satte sig på knæ rundt om hjørnet. Soldaterne i ydre ring satte sig også på knæ. Herefter løb de irakiske styrker tilbage og håndterede situationen. Hun husker ikke, om der var nogen, der blev tilbageholdt i forbindelse med skudepisoden. Hun tror det, men er ikke sikker. Hun så ikke en af de tilbageholdte blive slået eller nikket en skalle. De irakiske styrker skubbede nok lidt til de tilbageholdte for at få dem op på vognen, men hun så ikke nogen form for vold. Hun opholdt sig på målet i nogle timer, men hun erindrer ikke hvor mange. Hun tror, at de fra Cyan 1 kørte tilbage til Shaiba Log Base.

Udspurgt af advokat Christian F. Jensen forklarede hun, at på fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 350, ses et grønt køretøj, som normalt blev anvendt af irakerne. Hun tror, det er en irakisk soldat, der på fotoet ses lige til venstre for hende. Afstanden mellem de danske og irakiske styrker varierede, og navnlig til sidst var der en mere løs stemning, hvor irakerne gik rundt blandt de danske soldater. Også de danske soldater bevægede sig mere frit og var blandt andet henne og kigge på de våben, der var samlet ind. Hun erindrer ikke længere, hvilke ordrer der var givet forud for operationen. Hun kan ikke sige, om den gruppe mennesker, der ses på fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 348, var tilbageholdt. Hun ved ikke, hvor lang tid der gik, inden der blev udleveret tæpper til irakerne. Hun så de irakiske fanger sidde oppe på ladet af en pickup. Hun kan ikke huske, om hun så dem blive kørt væk på køretøjet. Hun kørte ikke væk fra målet sammen med de tilbageholdte. Hun husker ikke, om andre danske køretøjer forlod målet sammen med irakiske køretøjer.

Hun deltog i den missionsforberedende uddannelse lige efter sin værnepligt. Inden udsendelsen gjorde hun sig mange tanker om, hvordan det ville være at blive udsendt til et land

som Irak, der havde levet mange år under Saddam Husseins styre og skulle bygges op igen. Hun kan ikke huske, hvornår hun lærte om kropsvisitering. Hun så ikke irakisk politi gennemføre kropsvisitationer eller håndtere tilbageholdte. Hun kan ikke huske, om hun dengang talte med soldaterkammerater om, hvordan irakere behandlede tilbageholdte. Hun havde som kontorhjælper primært med lønninger og arbejdstider at gøre under udsendelsen, ligesom hun også var en del af brandmandskorpset. Hun kørte af og til på patrulje med CIMIC og en enkelt gang med de danske MP'ere. En af gangene kørte de til en politistation, hvor civile kunne søge om at blive politibetjent, og der stod mange foran stationen.

Retsformanden oplyste, at retten for så vidt angår sagsøgtes anmodning om genoptagelse af afhøringen af vidnet Villiam Krüger-Klausen efter det oplyste om baggrunden for anmodningen og i lyset af den allerede gennemførte afhøring har besluttet ikke at imødekomme anmodningen, jf. retsplejelovens 183, stk. 1, sidste punktum.

På forespørgsel oplyste retsformanden, at der ikke er bemærkninger fra rettens side til genafhøring af John Dalby, som har været annonceret igennem længere tid.

Advokat Christian F. Jensen oplyste på forespørgsel fra retsformanden, at det endnu ikke er afklaret, om Basim Atiayah giver møde for at afgive supplerende forklaring.

Sagen udsat til fortsat hovedforhandling den 9. april 2018 kl. 9.30.

Retten hævet kl. 15.35.

(Sign.)

— — —
Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den 09-04-2018

Jens Jensen
kontorfuldmægtig